Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова
Факультет морського права
Кафедра морського та господарського права

Код РНПД _____

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з НПР
_____ Слободян С. О.
«11» 11 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ВІЙНА І ПРАВА ЛЮДИНИ

PROGRAM OF THE DISCIPLINE WAR AND HUMAN RIGHTS

рівень вищої освіти _____ Бакалавр _____
(перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

тип дисципліни _____ Вибіркова _____
обов'язкова / вибіркова

мова викладання _____ Українська _____
українська / англійська

Миколаїв – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни **«Війна і права людини»** являється вибірковою дисципліною навчального процесу студентів, які здобувають ступінь вищої освіти «Бакалавр».
«05» 11 2024 року. - 24с.

Розробник: **Достдар Руслана Миколаївна**, доцент кафедри морського та господарського права, кандидат юридичних наук, доцент _____.

Проєкт робочої навчальної дисципліни «Війна і права людини» узгоджено з гарантом освітньої програми.
Гарант освітньої програми «ПРАВО» – Ломжець Ю.В., доцент, кандидат політичних наук _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни «Війна і права людини» розглянуто на засіданні кафедри морського та господарського права.
Протокол № 4 від «21» 11 2024 року.
В.о. зав. кафедри морського та господарського права – Дубова К.О., доцент, кандидат юр[illegible]ичних наук _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни «Війна і права людини» розглянуто Навчально-методичною комісією факультету Морського права.
Протокол № 4 від «26» 11 2024 року.
Голова Науково-методичної комісії факультету морського права – Бараненко Д.В., професор, доктор юридичних наук _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни «Війна і права людини» погоджено з навчальним відділом НУК імені адмірала Макарова
Голова відділу – Лабарткава А.В. _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни «Війна і права людини» розглянуто Навчально-методичною радою НУК імені адмірала Макарова.
Протокол № 3 від «27» 11 2024 року.

Голова НМР НУК _____ Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2024 рік

ЗМІСТ

Вступ 4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 6
3. Передумови для вивчення дисципліни 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни 7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування 10
7. Форми поточного та підсумкового контролю 12
8. Критерії оцінювання результатів навчання 16
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна 16
10. Рекомендовані джерела інформації 16

ВСТУП

Анотація

Вибірковий курс «Війна і права людини» визначає та досліджує механізми захисту прав людини при веденні збройних конфліктів. Метою курсу є оволодіння студентами знань та вмінь, які дозволяють визначити дієві механізми обмеження насильства під час війни та вирішення питань компенсації порушених прав людини. Окрім цього вибірковий курс знайомить студентів з основними міжнародно-правовими нормами та принципами, які регулюють захист жертв війни, а також обмежують методи і засоби ведення війни; військовими станами; учасниками збройних конфліктів; відповідальності за воєнні злочини тощо.

Ключові слова: війна, агресія, окупація, збройний конфлікт, нейтралітет, учасники конфлікту, найманці, військовополонені, закони та звичаї війни, військова окупація, відповідальність за воєнні злочини.

Abstract

The selective course "War and Human Rights" defines and examines the mechanisms of human rights protection during armed conflicts. The aim of the course is for students to acquire knowledge and skills that allow them to determine effective mechanisms for limiting violence during war and solving issues of compensation for violated human rights. In addition, the optional course introduces students to the main international legal norms and principles that regulate the protection of war victims, as well as limit the methods and means of waging war; military states; participants in armed conflicts; responsibility for war crimes, etc.

Key words: war, aggression, occupation, armed conflict, neutrality, participants in the conflict, mercenaries, prisoners of war, laws and customs of war, military occupation, responsibility for war crimes.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">денна форма навчання / заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Галузь знань
_____
(шифр і назва)</td><td colspan="2">Вибірковий курс 8*</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>4-й</td><td>4-й</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Електронний адрес РПНД на сайті Університету –

Індивідуальне науково-дослідне завдання _____

Загальна кількість годин – 150</td><td rowspan="4">Спеціальність
_____
(код та найменування)

Освітня програма
_____
(найменування)</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>7</td><td>7</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>30–год.</td><td>14-год.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4;

самостійної роботи студента – 6;</td><td rowspan="4">Освітній рівень: перший(бакалаврський)

Бакалавр / Bachelor</td><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30–год.</td><td>14-год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90–год.</td><td>122-год.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Індивідуальні завдання: –</td></tr>
<tr><td colspan="3">Вид контролю:
Залік</td></tr>
<tr><td colspan="3">Форма контролю:
Усна/письмова</td></tr>
</table>

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вибіркового курсу **«Війна і права людини»** є оволодіння студентами знань та вмінь, які дозволяють визначити дієві механізми обмеження насильства під час війни та вирішення питань компенсації порушених прав людини. Окрім цього вибірковий курс знайомить студентів з основними міжнародно-правовими нормами та принципами, які регулюють захист жертв війни, а також обмежують методи і засоби ведення війни; військовими станами; учасниками збройних конфліктів; відповідальності за воєнні злочини тощо.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення навчальної дисципліни **«Війна і права людини»** є оволодіння фаховими знаннями, що формуються під час вивчення наступних дисциплін: «Конституційне право», «Міжнародне гуманітарне право», «Міжнародне право прав людини».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни **«Війна і права людини»** передбачає у студентів формування та засвоєння:

– засвоєння понять «війна», «воєнна агресія», «окупація», «збройний конфлікт»;

– знайомство з основними міжнародно-правовими нормами та принципами ведення війни;

– вивчення правових механізмів захисту жертв війни;

– визначення прав людини та їх обмежень під час воєнного стану та інше.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Міжнародне право прав людини і міжнародне гуманітарне право: основні поняття та значення в збройних конфліктах. Основна література: [17, 18].

Тема 2. Женевські конвенції 1949 року та Додаткові протоколи до них. Основна література: [17, 18].

Тема 3. Правові механізми захисту прав людини під час війни. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів. Основна література: [17, 18].

Тема 4. ООН та права людини у збройних конфліктах. Основна література: [17, 18].

Змістовий модуль 2.

Тема 5. Міжнародно-правове становище біженців та осіб, які вимагають притулку. Основна література: [17, 18].

Тема 6. Правове регулювання захисту права внутрішньо переміщених осіб в Україні. Основна література: [17, 18].

Тема 7. Правовий та соціальний захист військовослужбовців та ветеранів війни, членів їх сімей. Основна література: [17, 18].

Тема 8. Дотримання верховенства права та прав і свобод людини в умовах війни в Україні. Свобода вираження поглядів в умовах збройного конфлікту. Основна література: [17, 18].

Тема 9. Мобілізація та відмова від військової служби. Основна література: [17, 18].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Міжнародне право прав людини і міжнародне гуманітарне право: основні поняття та значення в збройних конфліктах	20	4	4			12	15	1	1			13
Тема 2. Женевські конвенції 1949 року та Додаткові протоколи до них	20	4	4			12	15	1	1			13
Тема 3. Правові механізми захисту прав людини під час війни. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів	10	2	2			6	15	1	1			13
Тема 4. ООН та права людини у збройних конфліктах	10	2	2			6	15	1	1			13
Разом за змістовим модулем 1	60	12	12			36	60	4	4			52
Змістовий модуль 2												
Тема 5. Міжнародно-правове становище біженців та осіб, які вимагають притулку	14	2	2			10	18	2	2			14
Тема 6. Правове регулювання захисту права внутрішньо переміщених осіб в Україні	18	4	4			10	18	2	2			14
Тема 7. Правовий та соціальний захист військовослужбовців та ветеранів війни, членів їх сімей	18	4	4			10	18	2	2			14
Тема 8. Дотримання верховенства права та прав і свобод людини в умовах війни в Україні. Свобода вираження поглядів в умовах збройного конфлікту	18	4	4			10	18	2	2			14
Тема 9. Мобілізація та відмова від військової служби	22	4	4			14	18	2	2			14
Разом за змістовим модулем 1	90	18	18			54	90	10	10			70
Разом за курсом	150	30	30			90	150	14	14			122

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Міжнародне право прав людини і міжнародне гуманітарне право: основні поняття та значення в збройних конфліктах	4	1
2	Женевські конвенції 1949 року та Додаткові протоколи до них	4	1
3	Правові механізми захисту прав людини під час війни. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів	2	1
4	ООН та права людини у збройних конфліктах	2	1
5	Міжнародно-правове становище біженців та осіб, які вимагають притулку	2	2
6	Правове регулювання захисту права внутрішньо переміщених осіб в Україні	4	2
7	Правовий та соціальний захист військовослужбовців та ветеранів війни, членів їх сімей	4	2
8	Дотримання верховенства права та прав і свобод людини в умовах війни в Україні. Свобода вираження поглядів в умовах збройного конфлікту	4	2
9	Мобілізація та відмова від військової служби	4	2
	Разом	**30**	14

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – 0,5 години на 1 лекцію;
- підготовка до практичних занять – 1 година на 1 заняття;
- написання МКР – 11 годин на 1 роботу;
- підготовка до заліку – 20 годин.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	7,5	3,5
2	Підготовка до практичних занять	15	7
3	Підготовка і написання есе	22,5	-
4	Виконання МКР	22	-
5	Контрольна робота (КР)	-	91,5
6	Підготовка до заліку	20	20
	Разом	90	122

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ ЇХ ДЕМОНСТРУВАННЯ

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

для всіх видів занять:

●робота з літературою - опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольно-корекційної функції в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти;

●пояснення - словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення;

●дискусія - обмін поглядами щодо конкретної проблеми з метою набуття нових знань, зміцнення власної думки, формування вміння її обстоювати;

●диспут - цілеспрямоване зіставлення різних поглядів на наукову чи суспільну проблематику з метою формування у здобувачів оцінних суджень, зміцнення світоглядних позицій;

●демонстрування - наочно-чуттєве ознайомлення здобувачів з явищами, процесами, об'єктами в їх природному вигляді;

для лекційних занять:

●лекція - усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;

●бесіда - питально-відповідний метод, завдання якого – спонукати здобувачів до актуалізації відомих і засвоєння нових знань шляхом самостійних роздумів, висновків і узагальнень; різновиди бесіди: репродуктивні (спрямовані на відтворення раніше засвоєного матеріалу), катехізичні (передбачають точне відтворення формулювань, запам'ятовування відповідей), евристичні (підводять здобувачів до самостійних висновків);

●ілюстрування - показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символьному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;

●відеометод - використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання; забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості;

для практичних, лабораторних та семінарських занять:

●вправа - планомірне, організоване, повторне виконання дій із метою оволодіння ними або підвищення їх якості;

●практична робота - метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків; дидактична гра - спеціально створена ситуація (модель реальності) для формування певних практичних навичок та умінь;

●спостереження - тривале цілеспрямоване сприймання об'єктів чи явищ із фіксацією змін, які в них відбуваються, і виявлення на цій основі внутрішніх зв'язків і залежностей, розкриття сутності явищ;

●методи контролю і самоконтролю:

●фронтальне опитування;

●контрольні роботи, твори, диктанти, письмові заліки;

●контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань і можливі варіанти відповідей).

Альтернативно може застосовуватися наступна класифікація методів навчання:

●пояснювально-ілюстративний метод - повідомлення готової інформації різними засобами (словесними, наочними, практичними) та усвідомлення і запам'ятовування цієї інформації здобувачами;

●репродуктивний метод - відтворення здобувачем способів діяльності за визначеним викладачем алгоритмом;

●проблемного викладу – постановка викладачем перед здобувачами проблеми і визначення шляхів її розв'язання з приховуванням можливих пізнавальних суперечностей;

●частково-пошуковий - метод, за якого певні елементи знань повідомляє викладач, а частину здобувачі здобувають самостійно, відповідаючи на поставлені запитання чи розв'язуючи проблемні завдання;

●дослідницький - творче застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування досвіду самостійного наукового пошуку.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів вивчення матеріалу дисципліни є:

•стандартизовані тести;

•аналітичні звіти, есе;

•презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

•студентські презентації та виступи на наукових заходах;

•інші види індивідуальних та групових завдань.

7. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

В процесі викладання навчальної дисципліни «Війна і права людини» передбачено проведення поточного та підсумкового контролів.

Поточний контроль проводиться на семінарському (практичному) занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання модульних контрольних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Підсумковий контроль проводиться шляхом складання студентами в 7-му семестрі заліку з дисципліни «Війна і права людини». Засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань та певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях) протягом семестру.

Семестровий залік не передбачає обов'язкової присутності на заліковому заході студента, який отримав 60 балів під час поточного контролю. За його бажанням, студент може бути звільнений від заліку і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заліку, де студент може набрати 40 балів. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. Так, під час поточного контролю студент може набрати 60 балів шляхом отримання проміжних оцінок. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (відповіді на семінарських заняттях, написання та захист есе, виконання МКР). Питома вага заключного заліку в загальній системі оцінок – 40 балів.

Залік здає обов'язково студент, який з урахуванням максимальних балів поточного контролю набирає менше 60 балів.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Критерії оцінювання результатів навчання на семінарських заняттях

Відповіді на семінарах (бали)	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
1,8	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу

1,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
1	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0,5	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді.

Критерії оцінювання написання та захисту есе

Критерії оцінювання	**Бали денна форма навчання**
Оформлення роботи (титульний лист, план, література та ін.).	**1**
Структурованість роботи (наявність чіткого плану структури)	**1**
Чітке визначення актуальності теми, що висвітлюються у есе.	**1**
Змістовність (широта і повнота висвітлення теми есе в пунктах плану)	**1**
Бібліографія роботи (кількість і якість, новизна використаних джерел)	**2**
Наявність емпіричної частини (висновків)	**2**
Захист есе (вміння стисло, логічно і повно доповісти про результати дослідження)	**2**
Усього	**10**

Критерії оцінювання виконання контрольної роботи (КР)

Виконання студентами заочної форми навчання контрольної роботи (далі – КР) оцінюється від 0 до 54 балів і являється їх допуском до заліку.

Контрольна робота складається з двох типів індивідуальних завдань:

1. Відповідь на чотири тестові завдання. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання нараховується 5 балів, тобто 4х5 балів = 20 балів. Неправильна відповідь на тестове завдання оцінюється в 0 балів.

2. Відповідь на два теоретичні питання. Теоретичне питання виконується письмово, в обсязі, необхідному для надання обґрунтованої відповіді з посиланням на статті нормативно-правових актів, які використовувалися. За кожну правильну відповідь на теоретичне питання нараховується від 1 до 17 балів, тобто 2х17 балів = 34 балів.

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання КР

Відповідь на питання (бали)	**Критерії оцінювання**
15-17	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
11–14	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності.

8-10	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
5-7	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1-4	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок та не обґрунтована
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Критерії оцінювання виконання модульних контрольних робіт (далі – МКР)

В процесі викладання навчальної дисципліни **«Війна і права людини»** передбачено проведення двох контрольних заходів, на яких студенти пишуть 2 МКР, де кожна оцінюється від 0 до 10 балів.

В свою чергу, кожна МКР складається із: тестових завдань та теоретичних запитань.

Кожне тестове завдання складається з 4 тестів. Кожний варіант завдання має тільки одну правильну відповідь. За правильну відповідь нараховується 0,5 балів. За невірну відповідь бали не нараховуються. За відповідь на всі тестові завдання студент може отримати 2 бали.

За правильну відповідь на теоретичне питання студент може отримати від 1 до 4 балів. За два питання – 8 балів.

Відповідь на теоретичне питання (бали)	**Критерії оцінювання**
4	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
2	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Розрахунок балів за написання МКР

Вид завдання	**Максимальна кількість балів**
Тести	4х0,5 балу = 2 бали

Теоретичне питання	2х4 бали = 8 балів
Всього	**10**

Розподіл балів, які отримують студенти під час МКР *:*

Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2					Сума
Т1	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**	**Т7**	**Т8**	**Т9**	**20**
10				**10**					

Т1 – Т9 – відповідні теми змістовних модулів.

Критерії оцінювання результатів за виконання інших завдань

Вид завдання	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	**Заочна форма**
Участь (відповіді) на семінарських заняттях	15х2 бали = 30 балів	2х3 бали = 6 балів
Написання і захист есе	1х10 балів = 10 балів	-
Написання і захист КР	-	1х54 балів = 54 балів
Поточний модульний контроль (виконання МКР)	2х10 балів = 20 балів	-
Всього	**60**	**60**

Критерії оцінювання заліку

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

В процесі викладання навчальної дисципліни «Війна і права людини» передбачено проведення поточного та підсумкового контролів.

Студенти, які під час поточного контролю набрали 60 і більше балів, отримують залік по поточним оцінкам.

Студенти, які під час поточного контролю набрали менше 60 балів, здають залік. Заліки для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання, які під час поточного контролю не набрали 60 балів проводяться методом тестування.

Тестове завдання складається з 20 тестів. Кожний варіант завдання має тільки одну правильну відповідь. За правильну відповідь нараховується 2 бали. За невірну відповідь бали не нараховуються. Максимальна кількість балів за виконання тестів – 40 балів.

Вид завдання	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	**Заочна форма**
Залік	20х2 бали = 40 балів	20х2 бали = 40 балів
Всього	**40**	**40**

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

<table>
<tr><td colspan="2" rowspan="2"></td><td colspan="2">Денне відділення</td><td colspan="2">Заочне відділення</td></tr>
<tr><td>Вид роботи</td><td>Кількість балів</td><td>Вид роботи</td><td>Кількість балів</td></tr>
<tr><td rowspan="2">ЗМ 1</td><td rowspan="2">Т1-Т4</td><td>Участь (відповіді) на семінарських заняттях</td><td>14</td><td rowspan="2">Участь (відповіді) на семінарських заняттях</td><td rowspan="2">3</td></tr>
<tr><td>Виконання МКР № 1</td><td>10</td></tr>
<tr><td rowspan="4">ЗМ 2</td><td rowspan="4">Т5-Т9</td><td>Участь (відповіді) на семінарських заняттях</td><td>16</td><td rowspan="3">Участь (відповіді) на семінарських заняттях</td><td rowspan="3">3</td></tr>
<tr><td>Написання і захист есе</td><td>10</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Виконання МКР № 2</td><td rowspan="2">10</td></tr>
<tr><td>Виконання контрольної роботи</td><td>54</td></tr>
<tr><td colspan="2">Підсумковий контроль</td><td>Залік</td><td>40</td><td>Залік</td><td>40</td></tr>
<tr><td colspan="2">Сума</td><td></td><td>100</td><td></td><td>100</td></tr>
</table>

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Війна і права людини» для здобувачів вищої освіти.
2. Наповненість групи «Війна і права людини» в месенджері «Viber» для дистанційного навчання та лекцій з навчальної дисципліни «Війна і права людини».
3. Наочні засоби: слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Антонович М.М. Відповідальність за порушення прав людини і міжнародного гуманітарного права в умовах гібридної війни. Від теорії міжнародного права до практики захисту прав людини : монографія / за ред. О.В. Задорожнього, О.Р. Поєдинок. Київ ; Одесса : Фенікс, 2016. С. 673–689.

2. Білоус А.О., Пастернак А.О. Специфіка порушення прав людини в умовах військових конфліктів: постановчо-концептуальний характер і особливості. Наукові праці МАУП. 2016. Вип. 51(4). С. 22–25.
3. Війна і права людини. Дослідження Української Гельсінської спілки з прав людини. / М.М. Гнатовський, А.О. Кориневич, О.М. Лисенко; за заг. ред. А.О. Кориневича, О.А. Мартиненка - К.: КВІЦ, 2015. - 42 с.
4. Гавриленко О.І. Дотримання конституційних прав та свобод в умовах воєнного стану. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10307/1/10.pdf (дата звернення: 23.06.2024).
5. Гайдей К., Григоренко Є. Умови збройного конфлікту та права людини. Права військовослужбовців. Українська Гельсінська спілка з прав людини. URL : https://helsinki.org.ua/ umovy-zbrojnoho-konfliktu-ta-prava-lyudyny-prava-vijskovosluzhbovtsiv-k-hajdej-e-hryhorenko/
6. Гнатовський М.М. Застосування міжнародного гуманітарного права органами міжамериканської системи захисту прав людини. Право і суспільство. 2012. № 6. С. 3–8.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/ show/995_004 (дата звернення: 23.06.2024).
8. Конвенція про захист цивільного населення під час війни. Женева, 12 серпня 1949 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
9. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996, № 30, Ст. 141.
10. Короткий словник політологічних термінів. URL : http://politics.ellib.org.ua/encyclopedia-book-7.html
11. Кучук А.М. Теорія держави і права. Частина 1. Теорія держави: навчально-методичний посібник. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 112с.
12. Мельник Р.І., Чубко Т.П. Проблеми обмеження прав і свобод людини в умовах дії спеціального правового режиму. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2016. № 1. С. 125–134.
13. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для журналістів /М.М. Гнатовський, Т. Р. Короткий, Н. В. Хендель. – 2-ге вид., доповн. – Одеса : Фенікс, 2015. – 92с.
14. Пасічко В. Обороноздатність держави: теоретичні основи системного дослідження. URL : http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/72070/13-Pasichko.pdf?sequence=1
15. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ І-ІV рівнів акредитації / За наук. ред. д-ра політ. н. Хоми Н.М. Львів : «Новий Світ – 2000», 2014. 778 с.

16. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII: станом на 31 груд. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text (дата звернення: 23.06.2024).
17. Размєтаєва Ю.С. Доктрина та практика захисту прав людини : навчальний посібник. Київ : ФОП Голембовська О.О., 2018. 362 с.
18. Сенаторов О.В. Права людини і збройні конфлікти : навчальний посібник. Київ: ФОП Голембовська О.О. 208 с.
19. Ситняківська С. Права людини під час війни, збройного конфлікту. Енциклопедія прав людини : соціальнопедагогічний аспект / кол. авт., за заг. ред. проф. Н. А. Сейко, 2014. URL : http://eprints.zu.edu.ua/23743/
20. Смолянюк В. Ф. Військова могутність України: Теоретико-методологічні засади формування та розвитку (політологічний аналіз досвіду 1990-х років): монографія. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2000. 448 с.

ПЕРЕЛІК МІЖНАРОДНИХ ДОКУМЕНТІВ З МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА У ХРОНОЛОГІЧНОМУ ПОРЯДКУ

1. Паризька декларація про морську війну, 1856 р.
2. Резолюції Женевської міжнародної конференції. Женева, 26-29 жовтня 1863р.
3. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих воїнів у діючих арміях, 22 серпня 1864 р.
4. Додаткові статті про поліпшення долі поранених під час війни. Женева, 20 жовтня 1868 р.
5. Декларація про заборону застосування розривних і запалювальних куль, Санкт-Петербург, 29 листопада 1868 р.
6. Проект декларації про закони і звичаї війни, Брюссель, 27 серпня 1874 р.
7. Закони сухопутної війни. Оксфорд, 9 вересня 1880 р.
8. Гаазька мирна конференція 1899 р.
   - Заключний акт Міжнародної мирної конференції. Гаага, 29 липня 1899р.
   - Гаазька конвенція (I) про мирне розв’язання міжнародних зіткнень, 29 липня 1899 р.
   - Гаазька конвенція (II) про закони і звичаї сухопутної війни, 29 липня 1899 р.
   - Гаазька конвенція (III) про поширення положень Женевської конвенції 1864 р. на морську війну, 29 липня 1899 р.
   - Декларація про незастосування снарядів, маючих єдиним призначенням розповсюджувати задушливі чи шкідливі гази. Гаага, 29 липня 1899 р.

- Декларація про незастосування куль, що легко розвертаються або сплющуються (кулі «дум-дум»). Гаага, 29 липня 1899 р.

9. Конвенція про звільнення шпитальних суден під час війни від портових та інших зборів. Гаага, 21 грудня 1904 р.
10. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях, 6 липня 1906 р.
11. Гаазька мирна конференція 1907 р.
    - Заключний акт Другої міжнародної мирної конференції. Гаага, 18 жовтня 1907 р.
    - Гаазька конвенція (I) про мирне розв'язання міжнародних зіткнень, 18 жовтня 1907 р.
    - Гаазька конвенція (II) про обмеження застосування сили при стягненні за договірними борговими зобов'язаннями, 18 жовтня 1907 р.
    - Гаазька конвенція (III) про початок воєнних дій, 18 жовтня 1907 р.
    - Гаазька конвенція (IV) про закони та звичаї сухопутної війни. Додаток: Положення про закони та звичаї сухопутної війни, 18 жовтня 1907 р.
    - Гаазька конвенція (V) про права та обов'язки нейтральних держав та осіб у разі сухопутної війни, 18 жовтня 1907 р.
    - Гаазька конвенція (VI) про становище торговельних суден противника в разі початку війни, 18 жовтня 1907 р.
    - Гаазька конвенція (VII) про перетворення торговельних суден у військові, 18 жовтня 1907 р.
    - Гаазька конвенція (VIII) про встановлення підводних мін, що автоматично підриваються від дотику, 18 жовтня 1907 р.
    - Гаазька конвенція (IX) про бомбардування морськими силами під час війни, 18 жовтня 1907 р.
    - Гаазька конвенція (X) про застосування до морської війни засад Женевської конвенції 1864 р., 18 жовтня 1907 р.
    - Гаазька конвенція (XI) про деякі обмеження користування правом захоплення у морській війні, 18 жовтня 1907 р.
    - Гаазька конвенція (XII) про створення Міжнародного призового суду, 18 жовтня 1907 р.
    - Додатковий протокол до Конвенції про створення Міжнародного призового суду, Гаага, 19 вересня 1910 р.
    - Гаазька конвенція (XIII) про права та обов'язки нейтральних держав у разі морської війни, 18 жовтня 1907 р.
    - Декларація про заборону метання снарядів і вибухових речовин з повітряних куль. Гаага, 1907 р.
12. Заключний акт Лондонської морської конференції. Лондон, 26 лютого 1909р.
    - Декларація про право морської війни. Лондон, 26 лютого 1909 р.
13. Керівництво про правила ведення морської війни. Оксфорд, 9 серпня 1913р.

14. Договір про використання підводних човнів і шкідливих газів під час війни. Вашингтон, 6 лютого 1922 р.
15. Протокол про заборону застосування на війні задушливих, отруйних та інших подібних газів і бактеріологічних засобів. Женева, 17 червня 1925 р. 16. Конвенція про нейтралітет під час морської війни. Гавана, 20 лютого 1928р.
17. Женевські конвенції 1929 р. про захист жертв війни
    - Заключний акт Дипломатичної конференції. Женева, 27 липня 1929 р.
    - Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях, 27 липня 1929 р.
    - Женевська конвенція про поводження з військовополоненими, 27 липня 1929 р.
18. Договір про відмову від війни як засобу національної політики (Пакт Бріана-Келлога). Вашингтон, 1928 р.
19. Договір про обмеження та скорочення морських озброєнь. Лондон, 22 квітня 1930 р.
    - Протокол про правила підводної війни. Лондон, 6 листопада 1936 р.
    - Додаток: Правила дій підводних човнів по відношенню до торговельних суден у воєнний час.
20. Проект Конвенції про захист цивільного населення, на територіях, окупованих ворогом. Токіо, 1934 р.
21. Договір про захист культурних, наукових установ та історичних пам'яток (Пакт Реріха). Вашингтон, 15 квітня 1935 р.
22. Ніонська угода про заходи боротьби з піратськими діями підводних човнів, 14 вересня 1937 р.
    - Додаткова угода до Ніонської угоди, Женева, 17 вересня 1937 р.
23. Проект Конвенції про захист цивільного населення від нових видів зброї. Амстердам, 1938 р.
24. Угода між Урядами Союзу Радянських Соціалістичних Республік, Сполучених Штатів Америки та Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, та Тимчасовим Урядом Французької Республіки про судове переслідування та покарання головних військових злочинців європейських країн осі. Лондон, 8 серпня 1945 р.
25. Статут Міжнародного військового трибуналу для суду і покарання головних військових злочинців європейських країн осі. Лондон, 8 серпня 1945 р.
26. Статут Міжнародного військового трибуналу для Далекого Сходу, 1946 р.
27. Про підтвердження принципів міжнародного права, які визнані Статутом Нюрнберзького трибуналу. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 95 (I), 11 грудня 1946 р.
28. Американський договір про мирне врегулювання (Боготський пакт), 1948р.
29. Міжнародна конвенція про запобігання злочину геноциду і покарання за нього. Нью-Йорк, 9 грудня 1948 р.
30. Женевські конвенції 1949 р. про захист жертв війни

- Заключний акт Женевської дипломатичної конференції, 12 серпня 1949р.
- Женевська конвенція (I) про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях, 12 серпня 1949 р.
- Женевська конвенція (II) про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі, 12 серпня 1949 р.
- Женевська конвенція (III) про поводження з військовополоненими, 12 серпня 1949 р.
- Женевська конвенція (IV) про захист цивільного населення під час війни, 12 серпня 1949 р. Додатковий протокол I до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів. Женева, 8 червня 1977 р.

Додаток 1 до Додаткового протоколу I. Правила, що стосуються роспізнавання. Женева, 8 червня 1977 р.

Додаток 2 до Додаткового протоколу I. Посвідчення журналіста, що перебуває у небезпечній командировці. Женева, 8 червня 1977 р.

Додатковий протокол II до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру. Женева, 8 червня 1977 р.

Додатковий протокол III до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується прийняття додаткової розпізнавальної емблеми. Женева, 8 грудня 2005 р.

Резолюції Женевської дипломатичної конференції, 12 серпня 1949 р.

31. Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту
    - Заключний акт Міжурядової конференції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту, Гаага, 14 травня 1954 р.
    - Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту, Гаага, 14 травня 1954 р.
    - Виконавчий регламент Конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту, Гаага, 14 травня 1954 р.
    - Протокол про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту, Гаага, 14 травня 1954 р.
    - Другий протокол до Конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту, Гаага, 26 березня 1999 р.
    - Резолюція Міжурядової конференції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту, Гаага, 14 травня 1954 р.
32. Правила про обмеження небезпек, яких може зазнати цивільне населення під час війни. Женева, вересень 1956 р.
33. Права людини під час збройних конфліктів. Резолюція XXIII Міжнародної конференції з прав людини. Тегеран, 12 травня 1968 р.
34. Конвенція про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства, 26 листопада 1968 р.

35. Конвенція про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї та про їх знищення, 10 квітня 1972 р.
36. Принципи міжнародного співробітництва відносно виявлення, арешту, видачі й покарання осіб, винних у військових злочинах і злочинах проти людства. Затверджені резолюцією 3074 (XXVIII) Генеральної Асамблеї ООН, 3 грудня 1973 р.
37. Європейська конвенція про незастосування строку давності до злочинів проти людства і воєнних злочинів, Страсбург, 25 січня 1974 р.
38. Конвенція про заборону воєнного або будь-якого іншого ворожого використання засобів впливу на природне середовище, НьюЙорк, 10 грудня 1976 р.
39. Додаткові протоколи до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р.
    - Завершальний акт Женевської дипломатичної конференції 1974-1977 рр. Женева, 10 липня 1977 р.
    - Додатковий протокол I до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів. Женева, 8 червня 1977 р.
    - Додаток 1 до Додаткового протоколу I. Правила, що стосуються розпізнавання. Женева, 8 червня 1977 р.
    - Додаток 2 до Додаткового протоколу I. Посвідчення журналіста, що перебуває у небезпечній командировці. Женева, 8 червня 1977 р.
    - Додатковий протокол II до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру. Женева, 8 червня 1977 р.
    - Резолюція Женевської дипломатичної конференції 1974-1977 рр. Женева, 8 червня 1977 р.
40. Рішення про системи зброї малого калібру. Женева, 28 вересня 1979 р.
41. Конвенція про заборону застосування конкретних видів звичайної зброї
    - Заключний акт Конференції ООН про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатись такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію. Женева, 10 жовтня 1980 р.
    - Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатись такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію, 10 жовтня 1980 р.
    - Протокол про осколки, які не піддаються виявленню до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатись такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію, (Протокол I). Женева, 10 жовтня 1980 р.
    - Протокол про заборону або обмеження застосування мін, мін-пасток та інших пристроїв з поправками, внесеними 3 травня 1996 р., (Протокол II з поправками, внесеними 3 травня 1996 р.), що

додається до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатись такими, що завдають надмірних пошкоджень або мають невибіркову дію, 10 жовтня 1980 р.

- Протокол про заборону або обмеження застосування запалювальної зброї до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатись такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію, (Протокол III). Женева, 10 жовтня 1980 р.
- Протокол про засліплюючу лазерну зброю (Протокол IV) до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатись такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію, Нью-Йорк, 13 жовтня 1995 р.
- Протокол про вибухонебезпечні предмети – наслідки війни до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатись такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію, (Протокол V), 28 листопада 2003 р.

42. Статут Міжнародної Федерації товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, 26 листопада 1987 р.
43. Конвенція про права дитини, 4 грудня 1989 р.
    - Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах, 25 травня 2000 р.
44. Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців, Нью-Йорк, 4 грудня 1989 р.
45. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення і застосування хімічної зброї та про її знищення, 13 січня 1993 р.
46. Угода про першочергові заходи стосовно захисту жертв збройного конфліктів, Москва, 24 вересня 1993 р.
47. Статут Міжнародного трибуналу для судового переслідування осіб, відповідальних за серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, що були вчинені на території колишньої Югославії з 1991 р. Додаток до Резолюції 827 (1993) Ради Безпеки ООН, 25 травня 1993 р.
48. Керівництво Сан-Ремо з міжнародного права, що застосовується до збройних конфліктів на морі, 12 червня 1994 р.
49. Статут Міжнародного кримінального трибуналу для судового переслідування осіб, відповідальних за геноцид та інші серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, вчинені на території Руанди, і громадян Руанди, відповідальних за геноцид і інші подібні порушення, вчинені на території сусідніх держав, у період з 1 січня 1994 р. по 31 грудня 1994 р. Додаток до Резолюції 955 (1994) Ради Безпеки ООН, 8 листопада 1994 р.

50. Договір між Урядом України і Міжнародним комітетом Червоного Хреста (МКЧХ) про відкриття Місії МКЧХ в Україні, 5 грудня 1995 р.
51. Конвенція про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їхне знищення, 18 вересня 1997 р.
52. Угода щодо організації міжнародної діяльності складових частин Міжнародного руху Червоного Хреста та Червоного Півмісяця від 26 листопада 1997 р.
53. Статут Міжнародного руху Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, 1 жовтня 1997 р.
54. Статут Міжнародного комітету Червоного Хреста, 24 червня 1998 р.
55. Римський статут Міжнародного кримінального суду, 17 липня 1998 р. (зі змінами на основі протоколів від 10 листопада 1998 р., 12 липня 1999 р., 30 листопада 1999 р., 8 травня 2000 р., 17 січня 2001 р. і 16 січня 2002р.).
56. Статут Спеціального суду для Сьєрра-Леоне, Ради Безпеки ООН, 16 січня 2002 р. Угода між Організацією Об'єднаних Націй і урядом Сьєрра Леоне про створення Спеціального суду по Сьєрра-Леоне. 2002.
57. Додатковий протокол ІІІ до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується прийняття додаткової розпізнавальної емблеми. Женева, 8 грудня 2005 р.